

Kelan järjestämä lasten ja nuorten kuntoutus

LAPE-verkostotapaaminen 23.11.2022 klo 12.30-16

Ville Rätty, suunnittelija
Kela, etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö,
kuntoutuspalvelujen ryhmä

Kela järjestää (Kuntoutuslaki, KKRL 566/2005)

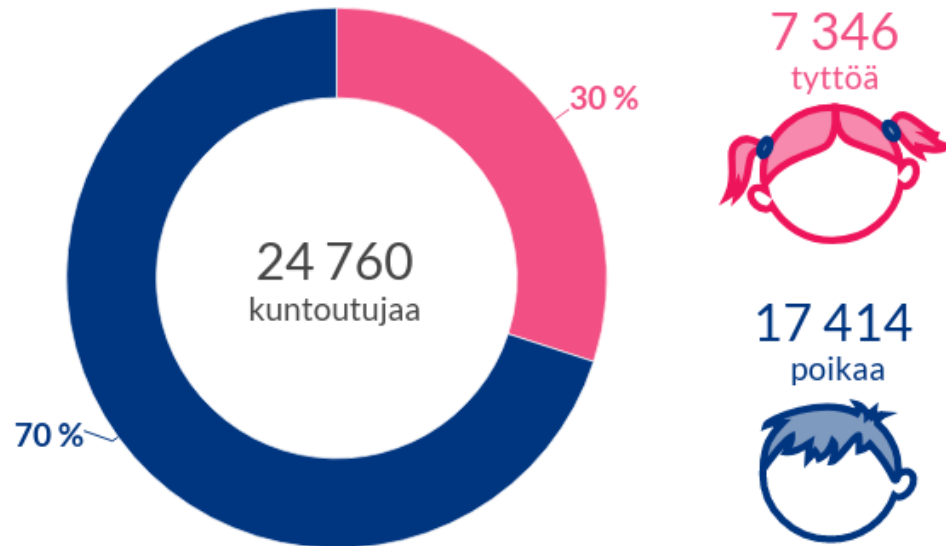
- [Ammatillinen kuntoutus A](#)
 - Tukea työllistymiseen, opiskeluihin ja työssä pysymiseen ja sinne palaamiseen
 - 16-29-vuotiaat nuoret nyt myös ilman lääkärinlausuntoa osaan ammatillisen kuntoutuksen palveluista.
- [Vaativa lääkinnällinen kuntoutus V](#)
 - Tavoitteena on, että sairaudesta tai vammasta huolimatta pystyy työskentelemään tai selviytymään arkielämän toiminnoista paremmin.
- [Kuntoutuspsykoterapia K](#)
 - Tavoitteena on edistää kuntoutujan työ- ja opiskelukykyä sekä tukea opintojen edistymistä, työelämässä pysymistä ja työelämään siirtymistä tai sinne palaamista.
- [Harkinnanvarainen kuntoutus H](#)
 - Tavoitteena tukea arjen ja työn toiminnoissa sekä kuormittavissa tilanteissa sairauden kohdattua.

Lasten kuntoutus (0–15 -vuotiaat)

Lasten (0–15-vuotiaiden) kuntoutus vuonna 2021

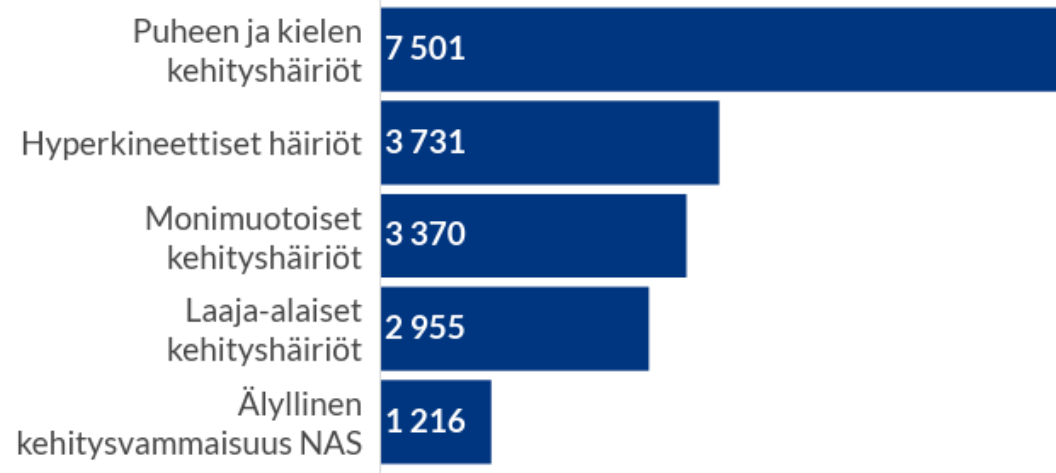
Suurin osa 0–15-vuotiaista
kuntoutusasiakkaista on poikia

Kuntoutusasiakkaat sukupuolen mukaan

Yleisimmin kuntoutusta saadaan
erilaisiin kehityshäiriöihin

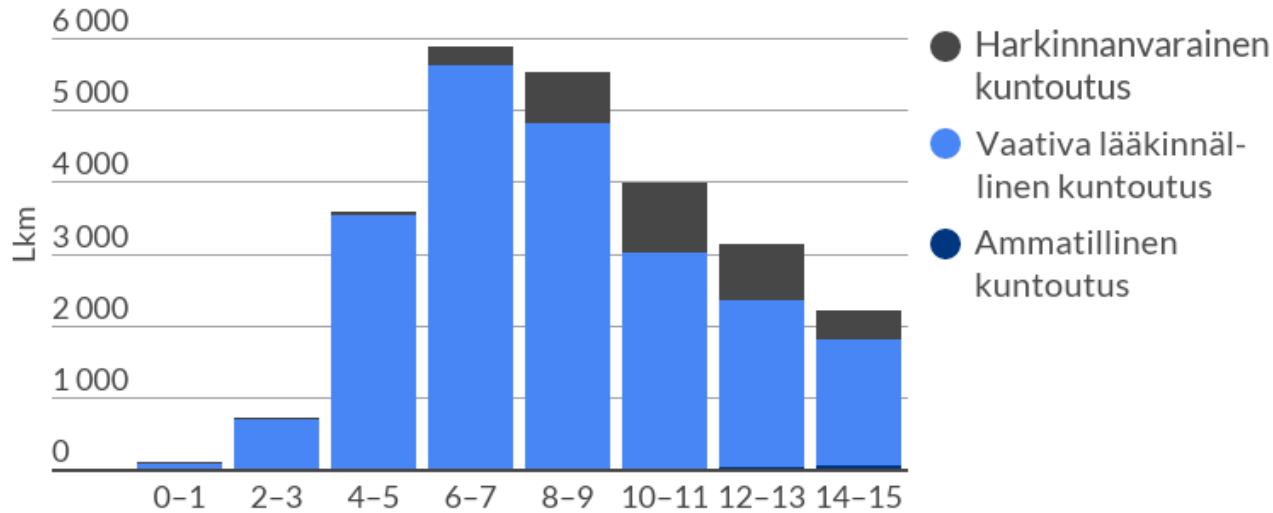
Viisi yleisintä sairausdiagnoosia asiakasmäärän mukaan

Lasten (0–15-vuotiaiden) kuntoutus vuonna 2021

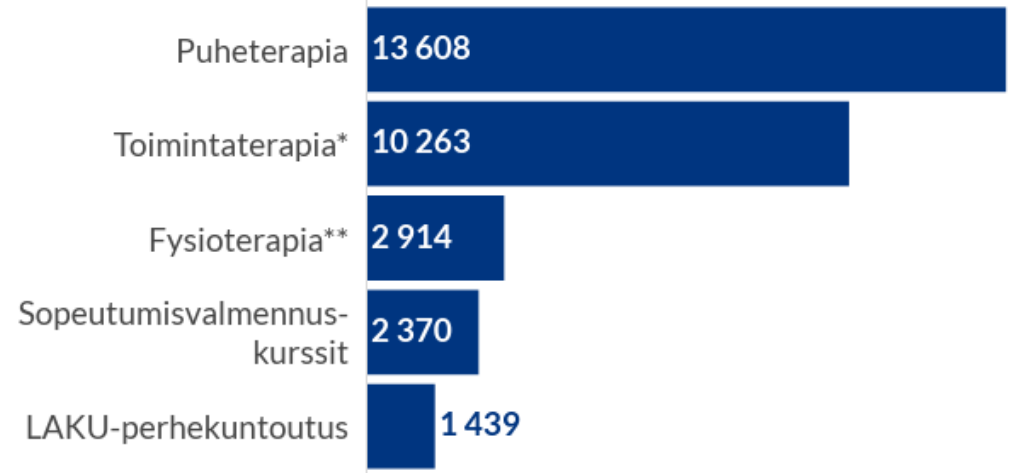
Kuntoutukseen hakeudutaan useimmin koulun alkaessa

Kuntoutusasiakkaat ikäryhmittäin

Top 5 kuntoutuspalvelut

Viisi yleisintä kuntoutuspalvelua asiakasmäärän mukaan

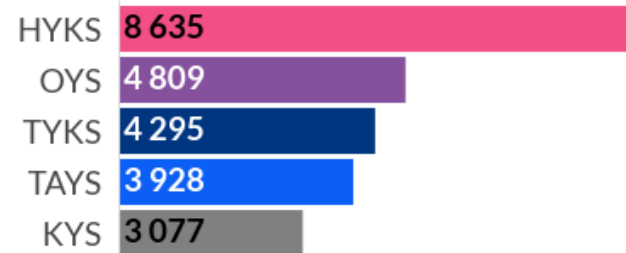
*Sisältää lasten ja nuorten toimintaterapian

**Sisältää lasten ja nuorten fysioterapian

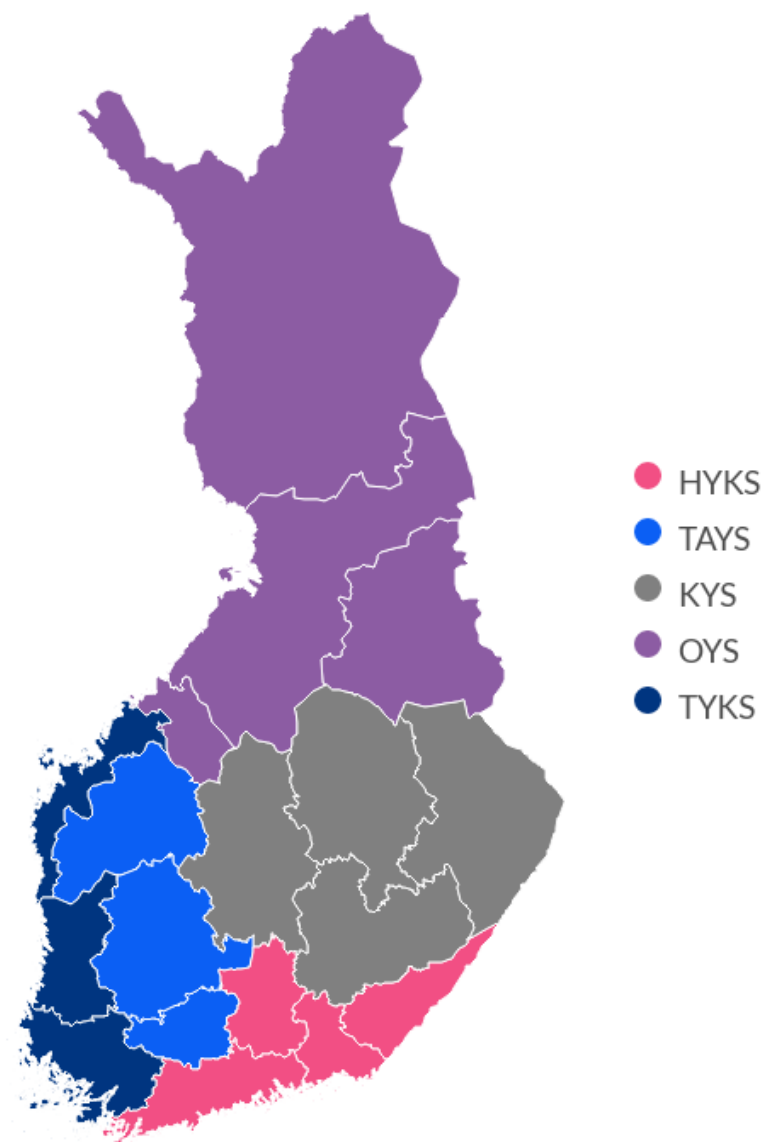
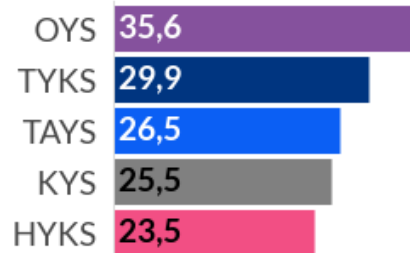
Lasten (0–15-vuotiaiden) kuntoutus vuonna 2021

Kuntoutujien kokonaismäärä on suurin HYKS:in erityisvastuualueella, mutta asukaslukuun suhteutettuna suurin OYS:in alueella

Kuntoutujien kokonaismäärät erityisvastuualueilla

Kuntoutujat 1 000 asukasta kohti

Lasten kuntoutus

- Kela järjestää [sopeutumisvalmennuskursseja](#), joissa lapsi ja hänen perheenjäsenensä tai muut läheisensä voivat saada tukea sairastumisen tai vammautumisen aiheuttamaan elämäntilanteeseen.
- Lapsi voi saada [moniammatillista yksilökuntoutusta](#) kuntoutuslaitoksissa. Moniammatillista yksilökuntoutusta ovat esimerkiksi aistivammojen, tuki- ja liikuntaelinten, reuman sekä yleis- ja neurologiset kuntoutuspalvelut.
- Lapsella voi olla oikeus [vaativaan lääkinälliseen kuntoutukseen](#), jos sairaus tai vamma aiheuttaa huomattavia vaikeuksia arjen toimissa (esim. hankaloittaa osallistumista päiväkodissa tai koulussa). Vaativana lääkinällisenä kuntoutuksena voidaan myöntää esimerkiksi eri terapioita.
- Kun lapsen sairaus tai vamma haittaa selviytymistä opinnoista, hänelle voidaan myöntää 7. luokalta alkaen opiskelua helpottavia [apuvälineitä](#).

Lasten kuntoutuspalvelut (0–15 -vuotiaat)

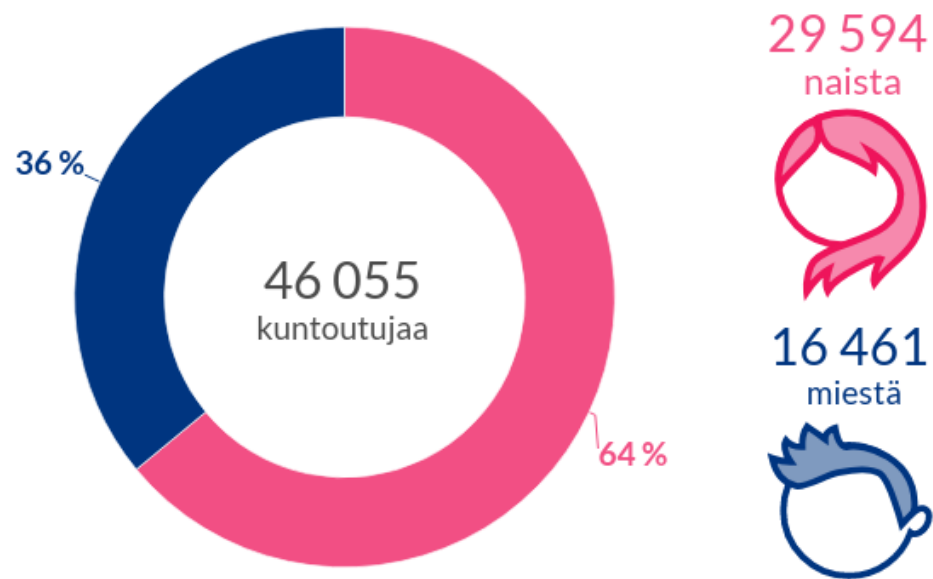
- Sairausryhmäkohtaiset sopeutumismenestys- ja kuntoutuskurssit
- LAKU-perhekuntoutus
- Moniammatillinen yksilökuntoutus (HMAY ja VMAY)
- Vaativan lääkinällisen kuntoutuksen terapiat
 - allasterapia
 - fysioterapia
 - toimintaterapia
 - musiikkiterapia
 - neuropsykologinen kuntoutus
 - puheterapia
 - psykoterapia
 - perheterapia
 - kuvataideterapia
 - ratsastusterapia, fysioterapeutin toteuttamana
 - ratsastusterapia, toimintaterapeutin toteuttamana

Nuorten kuntoutus (16–29 -vuotiaat)

Nuorten (16–29-vuotiaiden) kuntoutus vuonna 2021

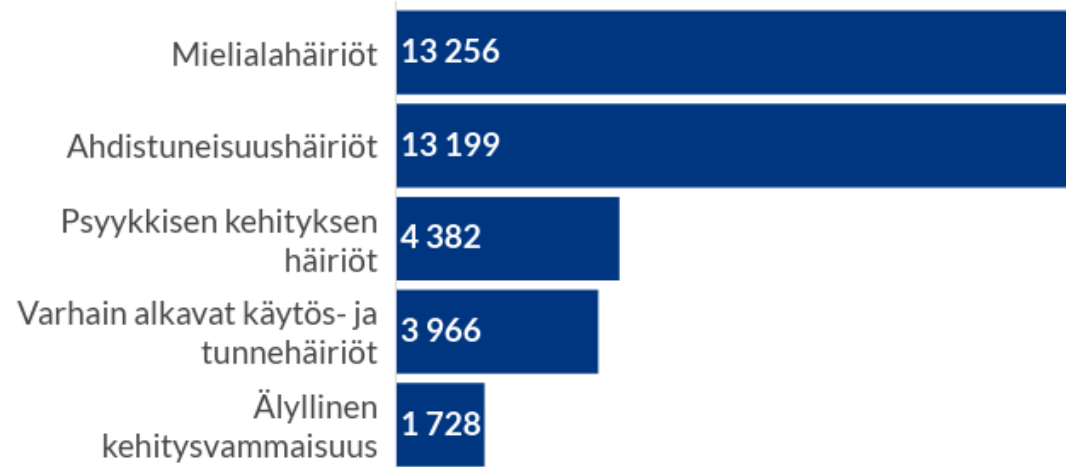
Suurin osa 16–29-vuotiaista kuntoutusasiakkaista on naisia

Kuntoutusasiakkaat sukupuolen mukaan

Valtaosa saa kuntoutusta mielenterveyden- tai käyttäytymisen häiriön perusteella

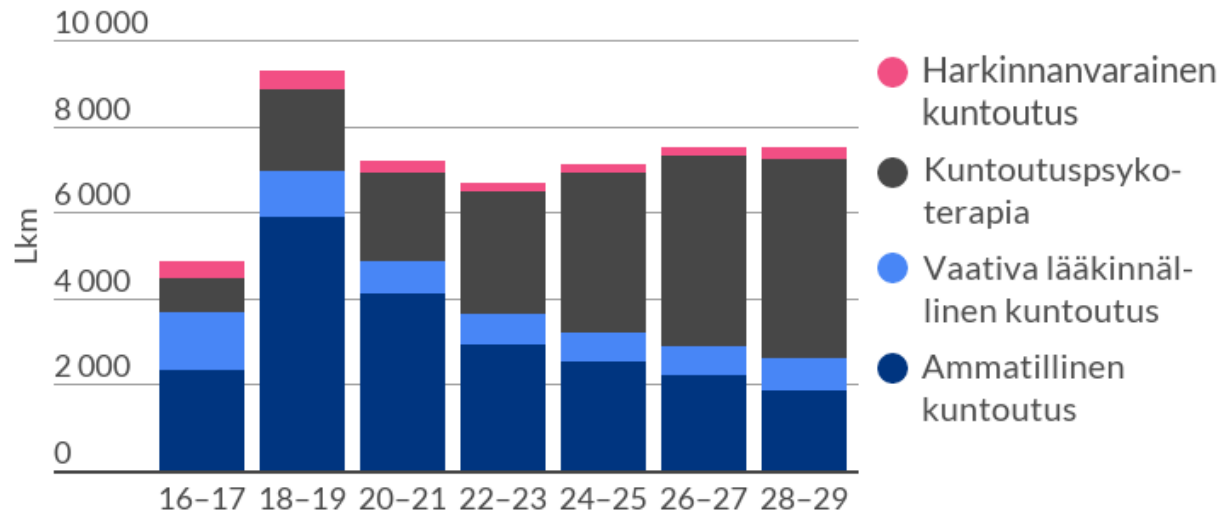
Viisi yleisintä sairausryhmää asiakasmäärän mukaan

Nuorten (16–29-vuotiaiden) kuntoutus vuonna 2021

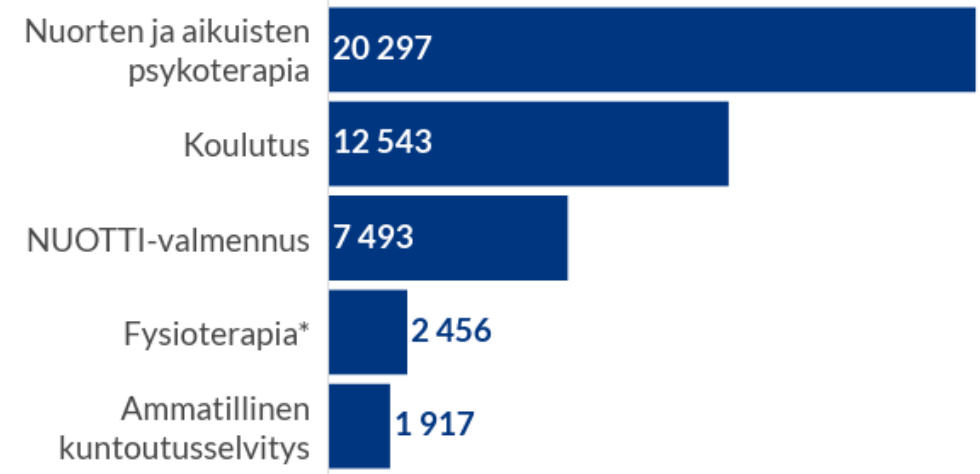
Kuntoutus on pääosin ammatillista kuntoutusta ja kuntoutuspsykoterapiaa

Kuntoutusasiakkaat ikäryhmittäin

Top 5 kuntoutuspalvelut

Viisi yleisintä kuntoutuspalvelua asiakasmäärän mukaan

*Sisältää lasten ja nuorten fysioterapian

Nuorten kuntoutus

- Jos nuorella on sairauden tai vamman vuoksi vaikea valita ammattia tai selvittää opinnoistaan tai työstään, voi hän saada tukea [ammattillisesta kuntoutuksesta](#). Ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteitä ovat esimerkiksi **työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus, koulutus ja ammatilliset kuntoutuskurssit**.
- [Nuoren ammatilliseen](#) kuntoutukseen voi hakea ilman lääkärinlausuntoa 16 – 29-vuotiaat asiakkaat, jotka tarvitsevat tukea jokapäiväisen elämän erilaisiin haasteisiin.
- [Nuoren kuntoutusrahaa](#) voi saada 16-19-vuotias nuori opintojen tai muun työllistymistä edistävän tehostetun kuntoutuksen ajalta.
- Jos masennus tai muu mielenterveyden häiriö uhkaa työ- tai opiskelukykyä, nuorella voi olla oikeus [kuntoutuspsykoterapiaan](#).
- [Kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskursseilla](#) nuori saa tietoa sairaudestaan sekä tukea sairauden tai vamman aiheuttamaan elämäntilanteeseen. Kursseja on eri ikäryhmille.

Nuorten kuntoutus

- Jos sairaus tai vamma rajoittaa merkittävästi nuoren toimintakykyä ja vaikeuttaa arjen sujumista, hänellä voi olla oikeus [moniammatilliseen yksilökuntoutukseen](#) kuntoutuslaitoksessa.
- Jos sairaus tai vamma haittaa nuoren selviytymistä opinnoistaan tai työstään, opiskelun helpottamiseksi voidaan myöntää [apuvälineitä](#).
- Jos nuorella on vamman tai sairauden vuoksi huomattavia vaikeuksia selviytyä arjen toimissa ja osallistua niihin, hänellä voi olla oikeus [vaativaan lääkinälliseen kuntoutukseen](#).
- Nuori voi saada [neuropsykologista kuntoutusta](#), jos sinulla on todettu kehityksellisiä häiriöitä tai oppimisvaikeuksia.

Nuorten kuntoutuspalvelut

- **16–29-vuotiaat**
 - Nuorten Itu-kurssi (mielenterveyskurssi)
 - OPI-kurssi (mielenterveyskurssi, yhteistyöoppilaitoksissa opiskelevat nuoret)
 - Oma väylä -kuntoutus
 - Koulutuskokeilu*
 - Nuoren ammatillinen kuntoutuspalvelus AKSE*
 - NUOTTI-valmennus*
 - Työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus TEAK*
 - Taito-kuntoutus
 - Koulutus ammatillisena kuntoutuksena
- **16-vuotiaat ja vanhemmat**
 - Eri sairausryhmien kuntoutuskurssit
 - Neuropsykologinen kuntoutus
 - Kuntoutuspsykoterapia
 - Vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen terapiat (puhe-, toiminta ja fysioterapia)
- **18-vuotiaat ja vanhemmat**
 - Eri sairausryhmien kuntoutuskurssit
 - Mielenterveyskurssit
 - Verso, Oras, Silmu
 - Taito-kuntoutus
- **Muut**
 - Apuvälineet
 - Moniammatillinen yksilökuntoutus

*Nuoren ammatillinen kuntoutus 7 a § (ei lääkärin lausuntoa)

Mitä Kelassa meneillään?

Kela|Fpa^A

Kela uudistaa harkinnanvaraisen ja ammatillisen kuntoutuksen palveluja

- Taustalla Kuntoutuksen uudistamiskomitean ehdotus ja tarve arvioida Kelan nykyisiä kuntoutuspalveluja ja selkeyttää palveluvalikkoa
 - Tulossa kaksi kehittämisprojektia, joissa eri sairausryhmille suunnattuja kursseja yhdistetään uusiksi palveluiksi.
- Kela huomioi uudistamistyössä hyvinvointialueille ja työllisyyspalveluihin tulevat uudistukset: yhteistyössä eteenpäin.
- Kuntoutuksessa asiakkaita yhdistää yhteiset kuntoutustarpeet ja -tavoitteet, sairausryhmien yhdistäminen joissain tilanteissa mahdollistaisi asiakkaiden elämäntilanteiden paremman huomioimisen
 - **Elinvoimaa kuntoutuksesta -projektissa** kehitetään uutta ryhmäkuntoutusta, jonka tavoitteena on estää tyypin 1 ja 2 diabeteksen ja uniapnean vaikeutumista ja tukea asiakkaita elämäntapojen muutoksessa.
 - **Lastu-projektissa** kehitetään ja kokeillaan uutta lasten perhekuntoutusta, joka korvaisi tulevaisuudessa lasten sydän-, syöpä-, elinsiirto- sekä aivovammakurssit.

Neljästä perhekurssista yksi uusi kuntoutuspalvelu

1

Perhekurssi **sydänsairautta** sairastavalle lapselle

2

Perhekurssi **syöpää** sairastavalle lapselle

3

Perhekurssi **elinsiirron saaneelle tai elinsiirtoa odottavalle** lapselle

4

Perhekurssi **traumaattisen aivovamman saaneelle** lapselle

Kehittämis-
yhteistyö
sidosryhmien
kanssa

Uusi lasten perhekuntoutus

sopeutumisvalmennus

Järjestöjen rooli
kuntoutuksessa
(yhteistoimisuus)

Kuntoutukseen ohjautuminen

- Terveydenhuollolla on erityinen rooli asiakkaan kuntoutukseen ohjaamisessa
 - Kela on kehittänyt osana Kela sairaalassa -projektia terveydenhuollon ammattilaisille kohdennetun kuntoutuksen verkkokoulun, joka tarjoaa käytännön ohjeita hakemiseen ja muuta olennaista tietoa Kelan kuntoutuksesta.
- Huolellisesti laadittu kuntoutussuositus on paras tapa varmistua oikeasta kuntoutusmuodosta ja kuntoutuksen oikea-aikaisuudesta.
 - Kuntoutussuosituksesta ilmenee mm.
 - lähettävän tahon ja asiakkaan arvio asiakkaan kuntoutustarpeesta ja edellytyksistä osallistua kuntoutukseen
 - kuvauksen asiakkaan aiemmasta hoidosta, kuntoutuksesta sekä kuntoutukselle asetut tavoitteet.
 - lapsen tai nuoren suoriutumisen ja osallistumisen rajoitteet ja niihin vaikuttavat tekijät sekä kuntoutumista tukevat vahvuudet
 - On erityisen tarpeellista selvittää, onko suositeltu kuntoutus oikea-aikaista ja riittävää asiakkaan tilanteessa: LAKU-perhekuntoutus ja Oma väylä myönnetään asiakkaalle kertaluontoisesti.

Hyvä tietää

Kela|Fpa[®]

Linkkejä

- Terveydenhuollon verkkokoulu
 - www.kela.fi/haku/47231781/kuntoutuksen-verkkokoulusta-tasmatietoa-sote-ammattilaisille-ja-alan-opiskelijoille
- Uudistuneet kuntoutuksen Kela.fi -sivut
 - <https://www.kela.fi/kuntoutus>
- Yhteistyökumppaneiden Kela.fi -sivut
 - Hyvinvointialueet www.kela.fi/yhteistyokumppanit-hyvinvointialueet
 - Terveydenhuolto www.kela.fi/yhteistyokumppanit-terveydenhuolto
- Kelan asiakaspalvelu yhteistyökumppaneille
 - www.kela.fi/yhteistyokumppanit-asiakaspalvelu
- Asiakasmedia Elämässä.fi
 - <https://elamassa.fi/>

Kiitos!

Lisätietoa Kelan kuntoutuksesta Kelan verkkosivustolta:
www.kela.fi

Kela|Fpa